

2005-06-01

LS 0503-0464

Landstingsstyrelsen

Yttrande över remissen Samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft

Föredragande landstingsråd: Bengt Cedrenius

ÄRENDET

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet har berett landstinget möjlighet att yttra sig över betänkandet

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen besluta

att som yttrande till Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet överlämna bilagan i landstingsdirektörens utlåtande.

Vikten bör betonas av en väl fungerande kontroll för att öka kunskapen om förändringar av luftkvaliteten. De två dominerande utsläppssektorerna är energi och vägtrafik. Vägtrafiken ökar sina utsläpp genom det accelererande trafikarbetet. För att minska trafikarbetet krävs en kraftsamling. Landstinget har för egen del i budgetdirektiven för 2006 beslutat att "Kollektivtrafikens andel av länets persontrafik ska öka". Vi vill därför betona nödvändigheten av ett stärkt samarbete mellan alla berörda aktörer i det fortsatta arbetet.

Ingela Nylund Watz

Bengt Cedrenius

Bilagor

- 1 Sammanfattning
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande 2005-05-26
- 3 Regionplane- och trafikkontorets tjänsteutlåtande 2005-04-06

Stockholms läns landsting
Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE

2

2005-06-01

LS 0503-0464

Anders Lönn

2005-06-01

LS 0503-0464

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet har berett landstinget möjlighet att senast den 1 juni 2005 yttra sig över remissen ”Samordnad kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft”.

En sammanfattning över betänkandet bifogas (bilaga).

Yttranden har inhämtats från landstingsdirektören och regionplane- och trafiknämnden.

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 26 maj 2006 (bilaga).

Regionplane- och trafiknämnden har den 3 maj 2005, enligt kontorets förslag, avgett följande yttrande.

”En utveckling av formerna för kontroll av miljökvalitetsnormer inklusive en ökad samordning är angelägen. Däremot tillstyrks inte Naturvårdsverkets förslag som nu är föremål för remiss.

Naturvårdsverkets förslag behandlar kontrollen av miljökvalitetsnormer i huvudsak som en kontroll via mätningar, vilket ger en felaktig bild av verksamhetens förutsättningar. Även gällande förordning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft behandlar avvägningen mellan mätningar och andra åtgärder på ett alltför schematiskt sätt. Ett på dessa premisser upprättat regionalt luftövervakningsprogram skulle riskera, tvärt emot intentionerna, att ge ökade kostnader till mindre nytta. Kunskap om utsläpp genom emissionsinventeringar, uppbyggnad av emissionsdatabaser och fungerande modellberäkningar måste vara kopplade till mätprogram. Det är avgörande för att kunna minska kostnader för kontroll och uppföljning av miljökvalitetsnormer. Erfarenheterna från Stockholmsregionen visar att behovet av mätningar har minskat avsevärt genom sådan kunskap. Mätningarna har minskat med 50% och ersatts av beräkningar.

Luftkvalitet är i väsentliga avseenden resultat av långsiktiga förändringar i samhället, inte bara ny bebyggelse och infrastruktur utan t ex även genomslag för ny teknik, ekonomisk utveckling och beteendeförändringar. För att klara miljökvalitetsnormer och för att dessa ska fylla en meningsfull funktion, krävs att såväl nuvarande som framtida luftföroreningssituation kan beskrivas på ett vederhäftigt sätt. Det lägger ytterligare tyngd på betydelsen av kunskap och beräkningar, som en viktig grund för den långsiktiga planeringen. I Stockholmsregionen ger Stockholms och Uppsala läns Luftvårdsförbund underlag för såväl den

2005-06-01

LS 0503-0464

regionala planeringen som den kommunala översiktsplaneringen och därtill kopplade beslut om t ex utbyggnader av vägar, kollektivtrafik och bostäder.

Det vore såväl onödigt som olyckligt att i regioner där ett fungerande luftmiljösamarbete är etablerat, flytta över ansvaret för kontroll av miljökvalitetsnormer från kommunerna till länsstyrelserna. Med tanke på de gränsöverskridande företeelser som avgör om miljökvalitetsnormer ska klaras eller inte är den regionala nivån lämplig för att skapa det samlande kunskapsunderlag som miljöbalken förutsätter. Det sker i Stockholmsregionen genom en etablerad regionplanering och genom att kommuner, landsting och andra aktörer på frivillig grund driver ett fungerande samarbete i Stockholms och Uppsala läns Luftvårdsförbund, vilket har särskilda avtal med länsstyrelserna. Luftvårdsförbundet har från början haft två län som sitt verksamhetsområde, har utvidgats även till delar av Gävleborgs län och samordnar nu sitt arbete med luftvårdsförbunden i Västmanlands, Sörmlands och Östergötlands län. Ett överförande av ansvar till de skilda länsstyrelserna skulle inte innebära någon förbättrad samordning, utan snarare riskera viss splittring”.

V- och mp-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag.

”En utveckling av formerna för ökad samordning och kontroll av efterlevnaden av miljökvalitetsnormer för utomhusluft är angelägen. RTN (regionplane- och trafiknämnden) tillstyrker i huvudsak Naturvårdsverkets förslag. För att främja samordningen mellan angränsande regioner föreslår RTN dock att luftvårdsförbund, särskilt de som svarar för luftmiljösamarbete över länsgränser, av berörda länsstyrelser bör ges i uppdrag att ta fram det regionala luftövervaknings-programmet.

I delar av Stockholm-Mälarenregionen bedriver kommuner, landsting och andra aktörer på frivillig grund ett fungerande samarbete i den organisation som nu kallas Stockholms och Uppsala läns Luftvårdsförbund, vilket har ett särskilt avtal med länsstyrelserna. Detta Luftvårdsförbund har nu utökat sitt verksamhetsområde till att omfatta även delar av Gävleborgs län och samordnar nu sitt arbete med luftvårdsförbunden i Västmanlands, Sörmlands och Östergötlands län. Med tanke på de gränsöverskridande företeelser som avgör om miljökvalitetsnormer ska klaras eller inte skulle det vara olyckligt att splittra detta väl fungerande samarbete.

Kunskap om utsläpp genom emissionsinventeringar, uppbyggnad av emissionsdatabaser och fungerande modellberäkningar måste vara kopplade till mätprogram. Det är avgörande för att kunna minska kostnader för kontroll och uppföljning av miljökvalitetsnormer.

Erfarenheterna från Stockholmsregionen visar att behovet av mätningar har minskat avsevärt genom sådan kunskap. Mätningarna har minskat med 50% och ersatts av beräkningar.

Luftkvalitet är i väsentliga avseenden resultat av långsiktiga förändringar i samhället, inte bara ny bebyggelse och infrastruktur utan t ex även genomslag för ny teknik, ekonomisk

utveckling och beteendeförändringar. För att klara miljö kvalitetsnormer och för att dessa ska fylla en meningsfull funktion, krävs att såväl nuvarande som framtida luftföroreningssituation kan beskrivas på ett vederhäftigt sätt. Det lägger ytterligare tyngd på betydelsen av kunskap och beräkningar, som en viktig grund för den långsiktiga planeringen.

I Stockholmsregionen ger Stockholms och Uppsala läns Luftvårdsförbund underlag för såväl den regionala planeringen som den kommunala översiktsplaneringen och därtill kopplade beslut om t ex utbyggnader av vägar, kollektivtrafik och bostäder.”

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 1 juni 2005.